

SAMENLEVINGSOPBOUW
Oost-Vlaanderen

2015

STARTRAPPORT KINDERARMOEDEBESTRIJDING DENDERLEEuw

Startrapport Kinderarmoedebestrijding Denderleeuw

De Wissel Denderleeuw
Najaar 2015

1. AANLEIDING

Vanaf 2014 maakt de Vlaamse overheid middelen vrij voor gemeentes met een hoog kinderarmoedecijfer. De ondersteuning van deze lokale besturen heeft tot doel om op maat van de lokale situatie, een integraal lokaal kinderarmoedebestrijdingsbeleid te realiseren.

De toekenning van de middelen gebeurt op basis van de Vlaamse kinderarmoedebarmometer. Die barometer bundelt 7 indicatoren die een beeld geven van de spreiding van het kinderarmoederisico over de Vlaamse gemeenten. Denderleeuw scoort op 5 van de 7 indicatoren en krijgt hierdoor een subsidie van € 34 167.

1. Aantal personen met voorkeursregeling in de ziekteverzekering;
2. Aantal eenoudergezinnen;
3. Kansarmoede-index van K&G
4. Onderwijs kansarmoede indicator voor het kleuteronderwijs;
5. Aantal begunstigden van het leefloon;
6. Aantal huishoudens waarbij de referentiepersoon niet werkt;
7. Aantal huishoudens waarbij één of beide ouders de EU-nationaliteit niet bezitten.

Denderleeuw zet in op een globaal en ondersteunend aanbod voor gezinnen met jonge kinderen. Voor de realisatie van deze doelstelling sloot het OCMW van Denderleeuw een samenwerkingsovereenkomst met Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen tot eind 2019. Hiermee zet Samenlevingsopbouw een voltijdse opbouwwerker in. Ook de provincie Oost-Vlaanderen ondersteunt mee dit project.

Het project Kinderarmoedebestrijding Denderleeuw zet in op drie actieplannen. Ten eerste: Streven dat de basisrechten van iedere burger in Denderleeuw gegarandeerd worden. Ten tweede: Streven naar toegankelijke organisaties en diensten voor maatschappelijk kwetsbare personen en ten derde: De zelfredzaamheid van de burger versterken zodat hij/zij op een volwaardige manier kan deelnemen aan de samenleving.

De opbouwwerker maakt een analyse van de noden en de behoeften van de maatschappelijk kwetsbare gezinnen met kinderen tussen 0 en 3 jaar in Denderleeuw. Hiervoor werden 30 gezinnen met jonge kinderen bevroegd. Tijdens die interviews werd gepeild naar de ervaringen van de mensen op vlak van alle sociale grondrechten. Ook de toegankelijkheid van de hulp- en dienstverlening werd bevroegd. Deze bevindingen worden gebundeld in dit startrapport. Op basis van deze resultaten zal de opbouwwerker een aanbod realiseren om aan de noden en behoeften tegemoet te komen. Daarnaast vormt dit startrapport de basis voor een dialoog tussen maatschappelijk kwetsbare groepen, de hulp- en dienstverlening en het beleid.

2. AANPAK

BEVRAGING

Voor dit rapport werden vanaf oktober 2014 tot en met maart 2015 53 personen bevestigd. In totaal werden 30 gezinnen met jonge kinderen bevestigd en 23 hulp- en dienstverleners van 10 verschillende diensten.

De maatschappelijk kwetsbare gezinnen vertellen over Denderleeuw en de mate waarin hun recht op grondrechten gegarandeerd is. In de bevestigingen wordt gepolst naar hun leefsituatie, noden en wensen op het vlak van sociale bescherming, werk, vrije tijd, onderwijs en wonen. Er wordt bevestigd in welke mate ze gebruik maken van het ondersteunend hulp- en dienstverleningsaanbod in functie van een versterkte maatschappelijke participatie.

Naast de doelgroepenbevestiging worden de aanbieders van dienst- en hulpverlening bevestigd over hoe zij de noden van maatschappelijk kwetsbare groepen inschatten op het vlak van sociale bescherming, werk, vrije tijd, onderwijs en wonen.

Bereiken ze met hun ondersteunend hulp- en dienstverleningsaanbod maatschappelijk kwetsbare groepen? Is er voldoende aandacht voor maatschappelijk kwetsbare gezinnen met jonge kinderen?

De resultaten van de bevestiging worden verwerkt in dit startrapport samen met de resultaten van de bevestiging van de maatschappelijk kwetsbare groepen en de omgevingsanalyse.

VRAGENLIJST

De vragenlijst die gebruikt werd voor het afnemen van de diepte-interviews is gebaseerd op een document van het steunpunt armoedebestrijding. De gespreksleidraad is aangepast aan de hand van eigen ervaringen en afgetoetst. Na overleg met het opvoedingspunt Denderleeuw is er beslist om de resultaten en de aanbevelingen van hun onderzoek, gebeurd tijdens de week van de opvoeding (mei 2013) ook af te toetsen tijdens de interviews.

Tijdens het gesprek werd er per grondrecht (wonen, onderwijs, gezondheid...) gepolst naar hoe de situatie nu is, hoe de situatie vroeger was en waar de gezinnen van dromen.

De vragenlijst werd eerder gezien als een ondersteunend instrument. Het meest belangrijk was het meekrijgen van de ervaringen van de gezinnen met jonge kinderen.

TOELEIDING GEZINNEN MET JONGE KINDEREN

Voldoende respondenten vinden was niet altijd evident. Het is niet vanzelfsprekend om mensen aan te spreken en te verwachten dat ze bij het eerste contact openhartig over hun leven praten.

We spraken de partners binnen het project aan, maar waren ook aanwezig op verschillende vindplaatsen om op deze manier gericht mensen aan te spreken.

Er werden gezinnen toegeleid via de sociale dienst van het OCMW, via de dienst kinderopvang, via de groep Denderleeuw samen hand in hand en via de onderwijsopbouwwerker.

Vanuit het project spraken we actief mensen aan in de wachtzaal van het OCMW, tijdens de consultaties van Kind&Gezin, tijdens TASTOE, in de wachtzaal voor het LAC, en we waren een namiddag aanwezig op een pleintje in Hemelrijk (sociale woonwijk).

In functie van het toeleiden zijn er gesprekken geweest met afgevaardigden van diverse zelforganisaties in Denderleeuw: CSIOSP (Kameroense beweging), Gerwabel (gemeenschap van Rwandese Belgen) en SamenBouwen VZW.

3. DENDERLEEUEW IN CIJFERS

3.1. OMGEVINGSANALYSE OCMW DENDERLEEUEW

Naar aanleiding van de opmaak van het kinderarmoedebeleidsplan 2014-2019 maakt het OCMW Denderleeuw onderstaande omgevingsanalyse. In de omgevingsanalyse worden een aantal opvallende tendensen in Denderleeuw uiteen gezet en cijfermatig ondersteund om aan te tonen dat er nood is aan een project dat inzet op de aanpak van kinderarmoede. Niet enkel ter bestrijding van kinderarmoede, maar ook om kinderarmoede preventief aan te pakken. Een aantal doelgroepen in Denderleeuw hebben immers een verhoogd risico op armoede. We proberen een genuanceerd beeld te schetsen van deze doelgroepen. Een aantal belangrijke indicatoren die in deze omgevingsanalyse aan bod komen, werden reeds naar voren geschoven in de Vlaamse kinderarmoedebaarometer.

3.1.1. Bevolkingsaantal en - dichtheid

Denderleeuw is de laatste jaren steeds meer geëvolueerd naar een dichtbevolkte gemeente met een verstedelijkt karakter. Het station is een van de belangrijkste knooppunten van Vlaanderen. Als gevolg hiervan is Denderleeuw geëvolueerd van een typische landbouwgemeente naar een residentiële pendelgemeente. De bevolkingsexplosie sinds het midden van de 19de eeuw is dan ook immens.¹ De bevolkingsdichtheid in 2013 was 1394 per km² t.o.v. 472 per km² voor heel Vlaanderen. Denderleeuw is daarmee – op Gent na – de dichtst bevolkte gemeente van Oost - Vlaanderen.

Het bewonersaantal van Denderleeuw evolueerde van 17.038 in 2002 naar 19.206 in 2012. In vergelijking met Vlaanderen is hier sprake van een eerder hoge bevolkingstoename. Vooral de groep 0-19 jarigen groeit het sterkst. Specifiek is de groep van 0 tot 2 jarigen gegroeid van 402 (2002) naar 576 (2013).² Verwacht wordt wel dat de bevolkingstoename voor de leeftijdscategorie 0 tot 15-jarigen op gemeentelijk niveau zal stagneren op middellange termijn (2015-2030). De vergrijzing van de bevolking te Denderleeuw daarentegen zal, net als in de rest van Vlaanderen, onverminderd doorgaan.³

3.1.2. Eenoudergezinnen en kinderopvang

Een vijfde van de huishoudens in de gemeente is een eenoudergezin. Dat is hoger dan het Vlaamse gemiddelde. Vooral alleenstaande moeders met kinderlast zijn bijzonder kwetsbaar. Dat armoede vaker voorkomt bij eenoudergezinnen heeft te maken met familiale, economische en ruimtelijke omstandigheden.⁴ Deze gezinnen worden onder andere geconfronteerd met financiële drempels en met een tekort aan kinderopvang.⁵ Slechts voor 29,7% van alle kinderen tussen 0 en 2,5 jaar is er kinderopvang beschikbaar. Hiermee scoort Denderleeuw slecht in vergelijking met Vlaanderen waarbij een kleine 50% van de kinderen terecht kan in de kinderopvang.⁶ Het hoge aantal eenoudergezinnen is tevens een indicator die gehanteerd werd om Denderleeuw in aanmerking te laten komen voor de subsidie lokale kinderarmoedebestrijding.

¹ www.denderleeuw.be

² 'Gemeentelijke profielschets Denderleeuw voorjaar 2014' Studiedienst van de Vlaamse Gemeenschap

³ Meerjarenplan 2014-2019 OCMW Denderleeuw

⁴ "Armoede in België" Isabelle Pannecoucke, Willy Lahaye, eds.

⁵ Onderzoek maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren in Denderleeuw' Uit De Marge

⁶ 'Gemeentelijke profielschets Denderleeuw voorjaar 2014' Studiedienst van de Vlaamse Gemeenschap

3.1.3. Migratie en meertaligheid

Denderleeuw kent de jongste jaren een instroom van gezinnen met een migratie-achtergrond. In 2011 was 12,7% van alle inwoners van Denderleeuw niet uit België afkomstig. 4,5% hiervan heeft niet de Belgische nationaliteit. De meest voorkomende herkomstlanden zijn Congo, Marokko, Nederland, Rwanda en Turkije. 42 kinderen en jongeren, jonger dan 25 jaar, zijn afkomstig uit een land dat niet behoort tot de groep van de rijkste landen (Least Developed Countries – Unctad).⁷ Het armoede – risico bij niet EU – onderdanen is 50,6%. In vergelijking met het armoederisico voor de totale bevolking, zijnde 14,8%, kunnen we spreken over een grotere gevoeligheid voor armoede.⁸ Het hoge aantal gezinnen met een of beide ouders die niet over de EU-nationaliteit beschikken, is een van de indicatoren waardoor Denderleeuw in aanmerking komt voor de subsidies kinderarmoedebestrijding.

De sociale situatie van etnisch - culturele minderheden in Denderleeuw wordt veelal negatief gepercipieerd. Zowel in de statistieken als in de ervaring van de diensten te Denderleeuw, zien we dat de doelgroep op verschillende vlakken slechter scoort. Ze hebben vaker een zwakke positie qua huisvesting en op de arbeidsmarkt, lopen vaker schoolse achterstand op en ze nemen minder deel aan het vrijetijdsaanbod.⁹

In het jaarboek 'Armoede in België' van 2014 wordt gepeild naar de meest voorkomende kenmerken die – wat de OCMW's betreft – de integratie van personen van buitenlandse herkomst bemoeilijken. Een van de knelpunten die naar voren werden geschoven, was het taalverschil. De beperkte communicatie maakt het moeilijk om onderliggende problemen te detecteren.¹⁰ Anderstaligheid en de daarmee mogelijks samenhangende communicatiemoeilijkheden, is ook iets wat in Denderleeuw de nodige aandacht verdient.

3.1.4. Huisvesting

Volgens het grond – en pandendecreet is vereist dat er extra sociale woningen worden bijgebouwd. In 2010 zijn er 374 sociale woningen op grondgebied Denderleeuw en daar zouden tegen 2020 nog 125 woningen moeten bijkomen.¹¹ Dit betekent een mogelijke verruiming van de doelgroep maatschappelijk kwetsbare gezinnen. Zo zien we dat 36% van alle gezinnen die een sociale woning huren te Denderleeuw een inkomen hebben lager dan het leefloon.¹² Wetende dat de Europese armoedegrens hoger ligt dan het leefloon, kunnen we stellen dat het eigenlijke percentage gezinnen in armoede die een sociale huurwoning hebben waarschijnlijk nog hoger ligt.¹³

3.1.5. Verhoogde tegemoetkoming

Het aantal personen met een verhoogde tegemoetkoming in de ziekteverzekering per 1000 inwoners is gestegen van 102,2 in 2008 tot 130,2 in 2013.¹⁴ Uit onderstaande tabel met cijfers uit 2011 valt ook duidelijk af te leiden dat het aantal vrouwen met verhoogde tegemoetkoming significant hoger ligt dan het aantal mannen.¹⁵

⁷ 'Onderzoek maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren in Denderleeuw' Uit De Marge

⁸ "België in armoede" Isabelle Pannecoucke, Willy Lahaye, eds.

⁹ 'Onderzoek maatschappelijk kwetsbare kinderen en jongeren in Denderleeuw' Uit De Marge

¹⁰ "België in armoede" Isabelle Pannecoucke, Willy Lahaye, eds.

¹¹ "Sociale situatieschets van Oost Vlaanderen 2011" Team sociale planning en netwerking Provincie Oost – Vl.

¹² VMSW

¹³ www.vlaams-netwerk-armoede.be

¹⁴ "Gemeentelijke profielschets Denderleeuw voorjaar 2014" Studiedienst van de Vlaamse Regering

¹⁵ "Sociale situatieschets van Oost – Vlaanderen 2011" Team sociale planning en netwerking Provincie Oost – Vl.

Mannen	vrouwen	0 tem 19j	20 tem 59j	60-plus	Totaal
868	1331	443	646	1110	2199

Dit is tevens een indicator die gehanteerd werd om Denderleeuw in aanmerking te laten komen voor de subsidie lokale kinderarmoedebestrijding.

3.1.6. (Equivalent) Leefloon (Indicator)

Leefloon of equivalent leefloon kan worden toegekend aan personen met onvoldoende bestaansmiddelen (indien ze aan de juiste voorwaarden voldoen). 1,83% van alle gezinnen met minstens één minderjarig, ongehuwd kind in Denderleeuw krijgt een (equivalent) leefloon. Dit is vergelijkbaar met de situatie in geheel Vlaanderen.¹⁶

Het hoge aantal personen met (equivalent) leefloon is een van de indicatoren die gehanteerd werd om in aanmerking te komen voor de subsidie lokale kinderarmoedebestrijding.

3.1.7. Vrijetijdsaanbod 0-3 jarigen

In Denderleeuw zelf is er nauwelijks een vrijetijdsaanbod voor de doelgroep 0 tot 3- jarigen. De mutualiteiten organiseren wel babymassage of workshops met speel –en beweegtips in de ruimere regio.¹⁷ Voor gezinnen die moeilijk hun weg vinden naar het bestaande vrijetijdsaanbod in Denderleeuw omwille van de ervaren drempels, is het zich verplaatsen naar andere gemeenten vaak een extra struikelblok.

3.1.8. Kansarmoede-index Kind en Gezin (Indicator)

Volgens Kind en Gezin is kansarmoede 'een toestand waarbij mensen beknot worden in hun kansen om voldoende deel te hebben aan maatschappelijk hooggewaardeerde goederen, zoals onderwijs, arbeid, huisvesting. Het gaat hierbij niet om een eenmalig feit, maar om een duurzame toestand die zich voordoet op verschillende terreinen, zowel materiële als immateriële'. Kind en gezin begeleidt 97% van alle geboorten, waardoor de kansarmoedeindex als zeer volledig kan worden beschouwd. In deze index wordt rekening gehouden met het maandelijks inkomen, de opleiding en de arbeidssituatie van de ouders, het stimulatie-niveau van het kind, de huisvesting en de gezondheid. Het aandeel kansarme geboorten t.o.v. het totaal aantal geboorten is in Denderleeuw opvallend gestegen van 3,1 in 2001 tot 6,8 in 2012.¹⁸

Met deze indicator werd ook rekening gehouden bij het toekennen van de subsidies voor kinderarmoedebestrijding.

3.1.9. Kansarmoede-index Kleuteronderwijs (Indicator)

De kansarmoede-index is samengesteld uit 4 kenmerken. Er wordt rekening gehouden met het laag opleidingsniveau van de moeder, de gezinstaal die niet het Nederlands is, het gezin woont in een buurt met een hoge mate van schoolse vertraging en de schooltoelage die wordt toegekend. In onderstaande tabel zien we dat de index voor Denderleeuw hoger ligt dan die van geheel Vlaanderen.¹⁹ Ook in de kansarmoedebaarometer werd deze indicator voor Denderleeuw doorslaggevend bevonden om de subsidies voor lokale kinderarmoedebestrijding toe te kennen.

¹⁶ "Gemeentelijke profielschets Denderleeuw voorjaar 2014" Studiedienst van de Vlaamse Regering

¹⁷ <http://www.cm.be/applicatie/agenda.jsp>

¹⁸ www.aps.vlaanderen.be

¹⁹ "Gemeentelijke profielschets Denderleeuw voorjaar 2014" Studiedienst van de Vlaamse Regering

Denderleeuw	
2010	2011
0,71	0,81
Vlaams gewest	
2010	2011
0,78	0,77

3.1.10. Schoolse vertraging in het lager onderwijs

Schoolse vertraging is het aantal leerjaren vertraging dat een leerling oploopt ten aanzien van het leerjaar waarin hij zich zou bevinden als hij normaal zou vorderen. Dat wordt berekend op basis van een vergelijking tussen het leerjaar waarin de leerling is ingeschreven en het leerjaar waarin de leerling op grond van zijn geboortjaar en bij normale studievordering ingeschreven zou moeten zijn. Schoolse vertraging is dus niet noodzakelijk een gevolg van zittenblijven, maar kan ook veroorzaakt worden door ziekte, verlate instap in het lager onderwijs of een andere reden.²⁰

Denderleeuw			
	2009	2011	2013
Aandeel jongens	18,5	19,4	19,7
Aandeel meisjes	13,6	17,5	18,7
totaal	16,1	18,5	19,2
Vlaams gewest			
Aandeel jongens	16,1	16,2	15,4
Aandeel meisjes	14,5	14,9	14,1
totaal	15,3	15,5	14,7

Uit voorgaande tabel lezen we af dat in Denderleeuw een aanzienlijk hoog aantal kinderen in de lagere school reeds een schoolse vertraging hebben opgelopen. Opvallend is ook dat in Denderleeuw het aantal nog stijgt, in tegenstelling tot het aantal in geheel Vlaanderen.

²⁰ www.aps.vlaanderen.be

3.2. PROVINCIALE OMGEVINGSANALYSE VAN SAMENLEVINGSOPBOUW OOST-VLAANDEREN.

Uit de omgevingsanalyse die Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen opmaakte naar aanleiding van het nieuwe meerjarenplan belichten we hier enkele relevante cijfers. De volledige provinciale omgevingsanalyse is te vinden via www.samenlevingsopbouw.be/oost-vlaanderen

1. Denderleeuw is op Gent na, de dichtstbevolkte gemeente in Oost-Vlaanderen
2. Het aandeel niet-Belgen in Denderleeuw is 5,2%, waarmee Denderleeuw op plaats 8 staat in Oost-Vlaanderen
3. Het aantal 1-oudergezinnen in Denderleeuw is 9,38%, waarmee Denderleeuw op plaats 3 staat in Oost-Vlaanderen.
4. Het aantal niet-werkende werkzoekende in Denderleeuw bedraagt 671, wat neerkomt op 5,57%
5. Denderleeuw staat op plaats 3 in Oost-Vlaanderen met betrekking tot het aantal gezinnen met een budgetmeter.
6. Risico op schooltoelage in de lagere school, Denderleeuw staat op de 6^e plaats in Oost-Vlaanderen.
7. Risico op schooltoelage in de middelbare school, Denderleeuw staat op de 10^e plaats in Oost-Vlaanderen.
8. Algemene score op achterstelling en kwetsbaarheid, Denderleeuw staat op plaats 13 van de 64 Oost-Vlaamse gemeenten (exclusief Gent)

4. RESULTATEN

Het rapport is opgebouwd uit de bevindingen per grondrecht met daaraan gekoppeld een aantal aanbevelingen.

4.1. PROFIEL VAN DE BEVRAAGDE GROEP

Land van herkomst	
België	10
Congo	6
Polen	2
Rwanda	2
Angola	1
Burundi	1
Colombia	1
Ecuador	1
Irak	1
Marokko	1
Nigeria	1
Peru	1
Senegal	1
Turkije	1
Regio van herkomst	
België	10
Centraal-Afrika	12
Latijns-Amerika	3
Midden- Oosten	2
Oost-Europa	2
Noord-Afrika	1
Gezinssamenstelling	
Alleenstaanden	14
Nieuw samengesteld gezin	4
Kerngezin	12

Aantal kinderen	
1 kind	8
2 kinderen	7
3 kinderen	9
4 kinderen	3
5 kinderen	3

Andere	
Kinderen van verschillende partners	6
Kinderen nog in land van herkomst	3
Tienermoeder	4
Moeder op 20 jaar	7

Taal van het interview	
Nederlands	15
Frans	12
Engels	3

4.2. WONEN

4.2.1. Resultaten

Bevindingen gezinnen

Woonvorm

Van de bevroegde mensen zijn er 10 eigenaars. De meeste eigenaars kregen een lening via het Vlaams Woningfonds. Een groot aantal mensen hebben niet voldoende middelen over om de woning te renoveren. Resultaat is dat veel mensen in een woning van slechte kwaliteit wonen.

'We kregen een lening via het Vlaams Woningfonds. We vonden de woning via internet, we voelen ons nu een beetje bedrogen. De kwaliteit van de woning is niet zo goed, we voelen ons een beetje gemanipuleerd door de verkoper.'

Van de bevroegde eigenaars zijn er 4 op 10 die moeite hebben om hun lening af te betalen en met een betalingsachterstand zitten. Hiervan zijn er twee waar reeds met uithuiszetting werd bedreigd.

12 gezinnen huren op de privémarkt. Denderleeuw kent in vergelijking met de buurgemeenten een laag aantal huurwoningen. Het is heel moeilijk om op de privé-markt iets te vinden.

Van de bevroegde mensen die privé huren heeft iedereen zelf zijn woning gevonden. Ze fietsen rond, ze kijken op het internet of ze krijgen hulp van vrienden.

Van de bevroegde gezinnen wonen er vijf in een sociale woning. Over het algemeen zijn de mensen tevreden over de kwaliteit van hun sociale woning. De meeste hebben een tuin en voldoende kamers.

Dak- en thuisloosheid

Drie mensen hadden op het moment van het interview geen vaste verblijfplaats. Er is één persoon die een huis kraakt en twee mensen wonen tijdelijk in bij familie. Bovendien wordt één van de bevroegden binnenkort thuisloos. Een oplossing is niet meteen voorhanden: Noodopvang is duur en niet evident met een jong kind, kraken of in de auto slapen zijn slechte alternatieven.

'Als ik dan toch in mijn auto moet gaan wonen, vind ik dat het OCMW mij een referentieadres moet geven.'

Kwaliteit van de woning

Zowel de eigenaars als de private huurders zijn ontevreden over de kwaliteit van de woning. Bij de eigenaars is er te weinig budget over om noodzakelijke renovaties te doen, waardoor gezinnen met jonge kinderen in woningen wonen zonder het noodzakelijke comfort: zonder badkamer, zonder keuken...

'Mijn dochter is heel beschaamd over het uitzicht van ons huis, ze vindt dat het er marginaal en verkrot uitziet. Ze vraagt iedereen om langs achter binnen te komen, dan kom je via de tuin en zie je de lelijke gevel niet.'

Daarnaast kent Denderleeuw een aanzienlijk aantal grote gezinnen. Drie en meer kinderen is zeker geen uitzondering. Het is heel moeilijk voor grote gezinnen om een woning met voldoende kamers te vinden. Het gebeurt dat ouders in de living slapen. Dat zorgt ervoor dat kinderen geen plaats hebben om hun huiswerk te maken.

Beschikbaarheid

Huurders klagen dat het quasi onmogelijk is om een betaalbare huurwoning te vinden. Gedurende de interviewperiode zijn verschillende mensen verhuisd, heel vaak buiten Denderleeuw, bv. Ninove, Ronse, Roosdaal, Liedekerke... . Op deze plekken is het makkelijker om een huurwoning te vinden.

Leefomgeving

Over het algemeen wonen de mensen graag in Denderleeuw. Een aantal van de bevroegde gezinnen woonden eerst in een andere gemeente of in een ander land. Vooral vanuit Brussel komen een aantal gezinnen in Denderleeuw wonen. Ze verhuisden naar Denderleeuw omdat het er rustiger en goedkoper wonen is.

'Ik woon graag in Denderleeuw, het is hier kalm en rustig. Denderleeuw is goed voor de kinderen, ze gaan hier naar school en spreken al goed Nederlands.'

Kinderen kunnen Nederlandstalig onderwijs volgen, ze kennen hier mensen of hebben hier familie. Ze vinden Denderleeuw een gezellig dorp. Anderen die vanuit Brussel komen vinden Denderleeuw dan een beetje saai. Er zijn weinig winkels, weinig te beleven...

De mensen die van Denderleeuw zelf afkomstig zijn, zijn iets minder enthousiast. Ze vinden Denderleeuw onveilig, er zijn te weinig winkels en ook het openbaar vervoer is ontoereikend.

Verschiede mensen vertellen over het racisme in Denderleeuw. *'Als je je stil houdt valt het wel mee'*.

Ook wordt verteld dat er weinig 'goedkope' winkels zijn in Denderleeuw. Twee mensen verhuisden naar Denderleeuw om bij het Koerdisch TV-station te werken. Ondertussen werken ze er allebei niet meer, maar ze beslisten om toch in Denderleeuw te blijven wonen.

'Denderleeuw is een lastige gemeente om te wonen voor mensen met een laag inkomen. Er zijn hier enkel dure winkels. Er is een Aldi, maar die ligt aan de Steenweg, redelijk ver van het centrum en er rijden geen bussen naar toe.'

Bevindingen diensten

Dienstverlening

Denderleeuw kent een grote sociale woonwijk (Hemelrijk). Er komt een nieuwe sociale woonwijk bij in Iddergem. De vaststelling vanuit de diensten is dat DEWACO (De sociale huisvestingsmaatschappij) wel woningen bij bouwt, maar weinig aandacht heeft voor het bestaand patrimonium.

Middelen

Verschillende gezinnen kopen een woning in de stationsbuurt. Velen sluiten hiervoor een lening af via het Vlaams Woningfonds. Een privé-lening is in de meeste gevallen noodzakelijk voor het bekostigen van de renovatiewerken. Dit zorgt er voor dat mensen heel weinig of geen reserves meer hebben.

Kwaliteit

Maatschappelijk kwetsbare gezinnen leven soms in erbarmelijke omstandigheden. Hun woningen hebben te kampen met schimmel- en vochtproblemen.

Wonen in Denderleeuw

Op 29 juni 2015 kent Denderleeuw 74 verschillende nationaliteiten. (top 5 nationaliteit: 1. België, 2. Nederland, 3. Congo, 4. Polen, 5. Roemenië). De grootste groep zijn Centraal-Afrikanen. De meeste komen via Nederland naar België. De regels in Nederland zijn strenger geworden. De meeste hebben de Nederlandse of de Belgische nationaliteit.

4.2.2. Aanbevelingen

Hieronder enkele voorstellen die een bijdrage kunnen leveren aan de lokale oplossing van het probleem. Uiteraard heeft elk beleidsniveau ook haar verantwoordelijkheid.

- **Woonclub** voor private huurders: De woonclub is een plaats waar mensen terecht kunnen voor ondersteuning bij de zoektocht naar een woning: gaande van het helpen zoeken op immosites, het voorbereiden van een gesprek met een verhuurder tot het actief de straat op gaan om met mensen de woning te gaan (be)zoeken. Daarbij wordt ook gewerkt met een pool van vrijwilligers die mensen mee kunnen begeleiden bij hun zoektocht. Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen heeft ondertussen een woonclub in Eeklo, Dendermonde, Hamme en Zele lopen.
- Uitbreiden **sociaal verhuurkantoor**. (Voorstel: verdubbeling van het aantal woningen)
- Uitbreiden van het aantal sociale verhuurwoningen ook voor grote gezinnen.
- Het verkrijgen van een **referentieadres** dient vereenvoudigd te worden. Een referentieadres kan bij een natuurlijke persoon of bij het OCMW. Sommige mensen komen in praktische moeilijkheden omdat ze niet tijdig een woning kunnen vinden. Via een sociaal onderzoek zouden OCMW's kunnen beoordelen of iemand (tijdelijk) nood heeft aan een referentieadres en daarbij mogelijke misbruiken uitsluiten.
- Logo Dender organiseert vormingen rond gezonde binnenruimte
- Organiseren van een zitdag van de huurdersbond. Momenteel dienen mensen vanuit Denderleeuw naar de huurdersbond in Aalst te gaan.
- Renoseec: Een voorbeeld van collectief renoveren.

Noodkopers zijn huishoudens die deels uit noodzaak (gebrek aan degelijke en betaalbare private en sociale huurwoningen) een kwalitatief minderwaardige woning aangekocht hebben, zonder de mogelijkheid er financiële middelen in te investeren om de woning kwalitatief in orde te brengen. Gezien de grote leningslast en het ontbreken van enige eigen of voorfinanciering, vallen deze eigenaars ook systematisch uit de boot bij renovatiepremies of stadsvernieuwing.

Dit sociaal innovatief project wil een langdurige goedkope tussenkomst aanbieden waarbij de noodkoper dankzij begeleiding en ondersteuning erin slaagt de woning kwalitatief te renoveren, zonder in te boeten op de dagelijkse levenskwaliteit. Dankzij prefinanciering en een persoonlijk leertraject worden gezinnen versterkt om een stap vooruit te zetten in hun wooncarrière. Zo wordt de woonsituatie van een kwetsbare doelgroep gezonder, veiliger en kwalitatiever, energiezuiniger en betrekken we hen bij stadsvernieuwing. Het is een manier om het verouderd woonweefsel in steden effectief en efficiënt aan te pakken. Daarbij wordt kapitaal ter beschikking gesteld dat pas bij vervreemding (verkoop/overlijden) van de woning wordt terugbetaald. Het terug te betalen bedrag wordt geactualiseerd naar de huidige prijzen van woningen en verbouwingen. Op die manier kan een nieuwe noodkoper gebruik maken van een gelijkaardige tussenkomst.

Dit project komt er dankzij de steun van de Vlaamse Overheid Departement Economie, Wetenschap en Innovatie en het OCMW van Gent.

De gebruikerscommissie van het project bestaat uit : REGent vzw, SIVI vzw, OCMW Gent (juridische en sociale dienst) , Stad Gent (Dienst wonen, milieudienst), Domus Mundi vzw, Samenlevingsopbouw Gent vzw, en Bouwunie

4.3. INKOMEN

4.3.1. resultaten

Bevindingen gezinnen

SOORT INKOMEN

Werk	10
Partner werkt	5
Uitkering mutualiteit	2
Werkloosheidsuitkering	6
Leefloon	6
Student (mama LL)	1

Arbeid

Iedereen wil werken maar het is niet evident om werk te vinden. De mensen die werken bevinden zich vaak in een precair arbeidsstatuut: Bv. artikel 60, interim 3u/dag/week, nachtwerk, deeltijds, PWA... Het is moeilijk om aan voldoende uren te geraken. In Denderleeuw is er weinig werk.

De meesten kennen een grillige arbeidsloopbaan. Vaak tijdelijk werk, verschillende jobs door elkaar, soms combineren met rommelmarkten e.d.

'Het nadeel aan interim jobs is dat je je geld altijd in stukjes krijgt. Dan eens €30 en dan nog eens een beetje, dat is heel moeilijk om aan het begin van de maand voldoende te hebben om de huishuur te betalen. Ook de verplaatsingen wegen zwaar door. Bv. naar Aalst heen en terug kost €8, een kuisjob van 3 uur levert normaal €30 op, maar eigenlijk hou je daar maar €20 van over.'

Een alleenstaande mama vertelt dat ze 8 nachten per maand in een rusthuis werkt en ze combineert dat met 15u/week in de thuiszorg. Dit is voor haar de enige mogelijkheid om rond te komen en om voldoende thuis te zijn voor de kinderen.

Jobs Man	Jobs Vrouw
Fabriek	Poetsvrouw
Slachthuis	Logistiek
Taxichauffeur	Verzorgende
Orderpicker	Inpakster
Bouw	Artikel 60
	Kringloopwinkel
	Deur aan deur met reclame

Bereikbaarheid

Een groot aantal mensen gaan in Brussel werken. In Denderleeuw is er weinig werk, er is een goede treinverbinding naar Brussel en in Brussel zijn er ook jobs waar er Frans gesproken wordt.

De belangrijkste redenen waarom mensen willen werken is het verkrijgen van een inkomen. Daarnaast vertellen mensen dat ze zich nuttig voelen, ze kunnen eens naar buiten en ze hebben sociaal contact.

Toegankelijkheid

Verschillende bevrageden kregen te maken met discriminatie in hun zoektocht naar werk. Dit uitte zich in verschillende opmerkingen. Bv. Het Nederlands is niet goed genoeg, de job is plots al ingenomen als je gaat solliciteren.... Daarnaast ondervonden een aantal vrouwen dat ze een job niet kregen omdat ze mogelijk zwanger kunnen worden.

'Ik solliciteerde bij een winkel, alles was in orde, mijn CV is goed, mijn Nederlands is goed en aan de telefoon krijg ik een afspraak. Op het moment dat ik mij kom aanmelden en ze zien dat ik zwart ben, is de job plots al ingenomen.'

Bijna iedereen is ingeschreven bij diverse interimkantoren. Toch blijft het heel moeilijk om werk te vinden. De factoren die meespelen zijn: taal, rijbewijs, ervaring. Vier mensen vragen tijdens het interview of wij geen werk voor hen hebben.

In Brussel lukt het wel om te werken omdat er daar enkel wordt gekeken naar de taal die nodig is in functie van de job. In Denderleeuw moet je eerst Nederlands kunnen ook voor jobs waar dit niet zo noodzakelijk is. Zo worden ook kansen ontnomen om Nederlands in de praktijk te leren.

Verschillende vrouwen vertellen dat ze stopten met werken tijdens hun zwangerschap. Nadien ervaren ze dat het heel moeilijk is om opnieuw aan werk te geraken.

Vaak is het de man die gaat werken en blijven de vrouwen thuis om voor de kinderen te zorgen.

Als het koppel scheidt, valt de vrouw alleen en moet ze gaan werken om haar gezin te onderhouden. In een dergelijke situatie is het heel moeilijk om werk te vinden. Er is ook weinig plaats in de kinderopvang, waardoor je soms niet anders kan dan thuisblijven om voor je kinderen te zorgen. Voor alleenstaande moeders is het moeilijk om werk te vinden in combinatie met beperkte opvangmogelijkheden, vooral voor jobs 's avonds en in het weekend.

Een aantal mensen had in het land van herkomst een hoge functie. Hier werken ze als poetsvrouw of zijn ze werkloos.

'Je weet welke jobs ze aan Poolse vrouwen geven'

'Ik krijg enkel jobs in de beschutte werkplaats. Het is niet omdat ik doof ben, dat ik dom ben'

Inkomen

Iedereen vertelt dat het moeilijk is om de eindjes aan elkaar te knopen. Vooral alleenstaande moeders zijn een kwetsbare groep. We stellen vast dat de meerderheid van de bevragede

gezinnen geen onverwachte uitgave van €200 aankan. Die onverwachte uitgave is soms de reden waardoor alles misgaat. Bv. -1200 zichtrekening en -1200 op VISA, switchen tussen beide rekeningen.

De ouders vertellen dat ze zichzelf tekort doen om hun kinderen alles te kunnen geven.

Van de bevroagde 30 mensen zijn er 7 in een vorm van schuldhulpverlening. Iemand vertelde dat ze in haar land van herkomst een lening diende af te sluiten om naar België te kunnen komen. Die lening betaalt ze nu nog steeds af.

Mensen zijn creatief in het vinden van kleine oplossingen om een beetje geld te besparen.

- Bv. Als persoon X ergens gaat poetsen neemt ze de restjes mascara uit de vuilnisbak om een beetje make-up te kunnen gebruiken.
- Bv. Persoon Y laat het badwater staan om het toilet mee door te spoelen..

'Ik wil graag werken, maar ik wil nog liever naar school gaan. Ik vond geen crèche, dus ik kon niet werken, toen kreeg ik een sanctie van de RVA en had ik ook geen uitkering meer.'

Bevindingen diensten

Denderleeuw kent 98 mensen met een leefloon. (Stand van zaken oktober 2015.) Er is een dienst arbeidstrajectbegeleiding binnen het OCMW. Dat loopt niet altijd makkelijk. Er wordt een lange weg afgelegd met de mensen. Belangrijk hierbij is het aanleren van arbeidsattitudes: Op tijd zijn, je materiaal bij hebben...

Er is weinig werk in Denderleeuw. Er is geen industrieterrein in Denderleeuw.

Als de kosten van het woon-werkverkeer en de kosten van de kinderopvang optelt is het vaak voordeliger om niet te gaan werken. Taal is de grootste drempel om werk te vinden.

4.3.2. aanbevelingen

Hieronder enkele voorstellen die een bijdrage kunnen leveren aan de lokale oplossing van het probleem. Uiteraard heeft elk beleidsniveau ook haar verantwoordelijkheid.

- Invoeren praktijktests: controle discriminatie op de werkvloer.
- Meer kansen bieden aan werknemers, ook vanuit de vdab in plaats van sanctionerend te werken.
- De budgetstandaard is een goed kader voor het bepalen van de hoogte van de aanvullende steun Deze aanvullende steun mag niet worden beperkt tot de leefloongerechtigden, maar moet worden uitgebreid naar al wie het met een werkelijk beschikbaar inkomen beneden de budgetstandaard moet doen. Dat kunnen dus ook werklozen, gepensioneerden, mensen met een laag inkomen uit arbeid (zelfstandig of in dienstverband), ... zijn. (meer info: <http://www.menswaardiginkomen.be/pdf>)
- Duidelijk gecentraliseerd infopunt over kinderopvang en opvangmogelijkheden 's avonds en in het weekend voor de combinatie gezin-werken én gezin-studeren.

4.4. GEZONDHEID

4.4.1. resultaten

Bevindingen gezinnen

Toegankelijkheid

Over het algemeen zijn de bevroegde mensen tevreden over de toegankelijkheid van de gezondheidszorg in Denderleeuw.

Er is maar één kinderarts in Denderleeuw. Die is op de Steenweg. Mensen vinden het moeilijk om met het openbaar vervoer tot daar te geraken. Sommige stellen het bezoek aan de pediater uit wegens gebrek aan vervoer.

‘Wachten tot nichtje kan brengen’ ‘Wachten tot je man thuis is om naar de dokter te gaan.’

Er is geen ziekenhuis in Denderleeuw. De mensen gaan vooral naar OLV in Aalst, AZ Brussel. Bij specialisten duurt de terugbetaling wel lang, soms tot 3 weken. Dat is lastig voor veel mensen. twee van de 30 hebben een hospitalisatieverzekering.

Betaalbaarheid

Er zijn voldoende huisartsen en bijna iedereen kan betalen via de derde betalingsregeling. Het is jammer dat je bij de tandarts niet op een dergelijke manier kan betalen. De groep vult aan, dat verschillende mensen het recht om te betalen met een klevertje moesten afdwingen.

Veel bevroegden geven aan dat ze doktersbezoeken al eens uitstellen omwille van de kostprijs. Ouders willen er zeker van zijn dat ze hun kinderen alle zorgen kunnen geven die ze nodig hebben.

Klachten

Het is lastig om naar de dokter te gaan. Het is niet leuk om aan andere mensen te vertellen dat het niet goed gaat. Het is ook moeilijk om hulp te vragen. Sommige ouders vertellen dat ze gezondheidszorgen voor zichzelf uitstellen zodat de kinderen wel naar de dokter kunnen.

De meesten zijn in orde verhoogde tegemoetkoming (vroegere OMNIO). Sommige artsen vertellen de patiënten zelf dat ze daar recht op hebben, anderen kennen het via het OCMW, de vakbond, via de schuldbemiddelingsadvocaat...

Bijna iedereen die bevroegd werd gaf aan een bepaalde vorm van psychische klachten te ervaren. Bv. stress, moraal is laag...

Meest voorkomende klachten	
Psychologische aard	Depressie
	Bipolair
	Moraal is laag
	Stress
Fysieke klachten	Rugpijn
	Hoofdpijn

‘Mijn rug is zwaar beschadigd door mijn laatste bevalling. Mijn laatste bevalling was heel zwaar. Ik ben heel tevreden over mijn dokter, als je langsgaat moet je wel altijd heel lang wachten. Het is een goede dokter, daarom komt er ook zoveel volk. Ik heb soms ook een beetje hoofdpijn, het is niet leuk om heel de tijd thuis te zitten, dan denk ik teveel na.’

Bevindingen diensten

Vanuit de diensten leeft de ervaring dat het moeilijk is om de artsen te overtuigen om de regeling derde betalende toe te passen. Voor de mensen is het moeilijk om ernaar te vragen en meestal doen de artsen er moeilijk over. Enkele artsen uit Denderleeuw staan wel open voor het systeem. Vanuit het OCMW stellen ze vast dat veel klanten bij die arts gaan.

Gezondheid is vaak het eerste waar de ouders voor zichzelf op besparen. Ze willen zeker zijn dat hun kinderen alle nodige zorgen krijgen. Veel ouders hebben het moeilijk. Ze willen alles goed doen voor hun kinderen, dat zorgt voor een grote druk. Ouders hebben de neiging om dan te overcompenseren.

Denderleeuw valt onder het werkingsgebied van CGG Zuid- Oost-Vlaanderen. De twee dichtstbijzijnde contactpunten zijn Aalst en Ninove. De verplaatsing is een drempel. Ook hierdoor stellen mensen bepaalde zorgen uit.

LOTUS VZW (Psychiatrische Zorg aan patiënten in de Thuissituatie, Lede) is heel gekend. Veel mensen uit Denderleeuw doen een beroep op die dienst. Op dit moment is er een wachtlijst bij LOTUS vzw.

4.4.2. aanbevelingen

Hieronder enkele voorstellen die een bijdrage kunnen leveren aan de lokale oplossing van het probleem. Uiteraard heeft elk beleidsniveau ook haar verantwoordelijkheid.

- Lokale besturen promoten de derdebetalersregeling zowel ten aanzien van artsen en tandartsen als ten aanzien van patiënten (met extra aandacht voor maatschappelijk kwetsbare groepen)
- Opstart van een wijkgezondheidscentrum in Denderleeuw.
- Lokale besturen betrekken kansengroepen en sociale organisaties bij de totstandkoming van lokaal beleid rond gezondheid en gezondheidszorg.

- Geestelijke gezondheidszorg: Ook in de geestelijke gezondheidszorg moeten mensen steeds meer een beroep doen op hun omgeving. Mensen worden eerder ambulante dan residentieel opgevangen en geholpen. Wij vragen voldoende flankerende maatregelen zodat ook andere diensten en voorzieningen (bv. OCMW, lokaal dienstencentrum, buurtcentrum...) leren omgaan met mensen met een langdurige psychische problematiek. Voor de meest kwetsbare groepen dreigt anders een sterk isolement .
- Uitbreiding van het aanbod van het centrum geestelijke gezondheidszorg naar Denderleeuw.
- Denderleeuw zet verder in op het project 'Gezonde Gemeente'. Lokale besturen geven een brede invulling aan het thema gezondheidszorg, want naast een natuurlijke aanleg hebben ook omgevingsfactoren, de organisatie van gezondheidsvoorzieningen en de leefstijl een grote invloed op de gezondheid van mensen.

4.5. ONDERWIJS

4.5.1. resultaten

Bevindingen gezinnen

Kinderen

Over het algemeen is iedereen tevreden over de school. Alle ouders vertellen dat hun kinderen graag naar school gaan. De meeste kinderen gaan in Denderleeuw naar school. (andere: Brussel, Erembodegem, Teralfene, Aalst en Gent.)

De nood aan huistaakbegeleiding wordt meermaals herhaald. Vooral bij kinderen waar de ouders onvoldoende Nederlands spreken is de nood aan ondersteuning hoog. Een aantal kinderen hebben thuis niet voldoende accommodatie om rustig hun huiswerk te maken.

De meeste ouders hebben een goed contact met de leerkrachten op school. Als de ouders een andere taal spreken is de info die meegegeven wordt niet altijd duidelijk.

Een aantal ouders vertellen dat het moeilijk is om je kindje ingeschreven te krijgen op school.

Ouders

De ouders besteden het grootste deel van hun tijd aan werken en voor de kinderen zorgen. Er is niet zoveel tijd om bij te studeren. Als de kinderen groter zijn, willen sommigen opnieuw gaan studeren. Anderen voelen zich dan weer te oud om verder te studeren.

'Ik ben 50, waarom zou ik nog willen studeren'

Drie ouders vertellen dat ze spijt hebben dat ze hun middelbare school niet hebben afgemaakt.

Bijna alle bevestigden volgden reeds een opleiding bij de VDAB. Het merendeel van de ouders zijn laaggeschoold. Vooral de opleiding zorgkundige is heel populair. Sommige zijn al met de opleiding bezig, anderen starten binnenkort.

Vier personen behaalden een hoger diploma in hun land van herkomst, maar kunnen er hier niet mee aan de slag.

Alle anderstalige ouders volgden Nederlandse les. Het volhouden van de Nederlandse les is soms een probleem. In Denderleeuw kan je enkel maar basis Nederlands volgen. Daarna vinden de lessen plaats in Aalst. De verplaatsing is een grote drempel.

Vooral de moeders starten met de les en geven nadien op. Ze vinden geen opvang en blijven thuis om op de kinderen te letten.

Nederlands is niet gemakkelijk, vooral de uitspraak is heel moeilijk. De inhoud van de lessen is soms ook te moeilijk. Bv. bij examen Nederlands werd gevraagd naar 'competenties'.

'Ik wil graag de opleiding verzorgende volgen. Ik ben maar tot mijn 16 naar school geweest. Ik heb nu wel een beetje spijt dat ik zo vroeg met school gestopt ben. Ik zou graag kleuterjuf worden, maar daarvoor moet je 4 jaar naar school en dat zie ik niet zitten.'

'Ik wil graag mijn rijbewijs halen, maar dat is te duur'

Bevindingen diensten

De diensten stellen vast dat taal een probleem is. Ouders kunnen vaak hun kinderen niet helpen met het huiswerk omdat hun kennis van het Nederlands onvoldoende is. De diensten stellen ook vast dat veel (Afrikaanse) ouders laaggeschoold zijn.

De schoolkansenpas is een goed initiatief. De schoolkansenpas is er voor gezinnen met een klein inkomen die de facturen van de school voor activiteiten en uitstappen moeilijk kunnen betalen. Met de schoolkansenpas krijgen die gezinnen financiële hulp van de school en het OCMW.

Vanuit het onderwijsopbouwwerk loopt het idee om te starten met een voorschooltraject. Ouders met bijna-schoolgaande kinderen zijn vaak nog extra kwetsbaar. De school probeert hier en daar wat op te vangen. Het traject zou thema's kunnen behandelen zoals: meertalig opvoeden, zindelijkheid, straffen & belonen...

Vanaf volgend schooljaar werken de Denderleeuwse scholen met een online registratiesysteem. Het is belangrijk om hier duidelijk over te communiceren en eventueel een moment te voorzien waarbij kwetsbare ouders bijgestaan worden. Bij de start van het nieuwe schooljaar staan er altijd kinderen aan de schoolpoort die niet ingeschreven zijn. Sommige ouders denken dat kinderen automatisch naar school kunnen, gezien de leerplicht in België.

4.5.2. Aanbevelingen

Hieronder enkele voorstellen die een bijdrage kunnen leveren aan de lokale oplossing van het probleem. Uiteraard heeft elk beleidsniveau ook haar verantwoordelijkheid.

- Huistaakbegeleiding – project JONG-LEREN
- automatisch toekennen schoolkansenpas.
- Starten met een voorschooltraject. Het opvoedingspunt kan hier samen met Kind & Gezin een rol in opnemen. Werken rond anderstalige ouders, inschrijvingsbeleid...
- Versterking van de leerkrachten. Leerkrachten moeten zicht krijgen op de leefwereld van mensen in armoede. Hiervoor volgen ze gepaste vormingen.
- Multifunctionele schoolgebouwen. De gebouwen en sportterreinen van de school kunnen ook gebruikt kunnen worden door andere organisaties, diensten en verenigingen. De gebouwen kunnen gebruikt worden door iedereen om te kunnen sporten, om aan vrije tijd te doen...

4.6. MAATSCHAPPELIJKE DIENSTVERLENING

4.6.1. Resultaten

De bevroegde gezinnen zijn tevreden over de dienstverlening van het OCMW. Uit de bevroegingen blijkt dat iedereen tevreden is over hun eigen maatschappelijk werker. De mensen hebben het gevoel altijd bij die persoon terecht te kunnen.

Toch waren er wat opmerkingen over de toegankelijkheid van de dienstverlening.

Versillende bevroegde gezinnen voelen zich willekeurig behandeld. Mensen hebben het gevoel dat anderen meer krijgen (cinema, voedselpakket...). De gezinnen vertellen dat ze niet altijd weten waar ze recht op hebben. Mensen hebben het gevoel dat ze veel zelf moeten regelen en weinig actief voorgesteld krijgen.

De website van het OCMW is onduidelijk. Mensen vinden er niet waarvoor je allemaal bij het OCMW terecht kan.

Mensen begrijpen niet waarom elke beslissing op het comité moet komen, zo duurt het extra lang vooraleer je geholpen wordt.

Naast het OCMW zijn er weinig tot geen diensten in Denderleeuw waar mensen terecht kunnen.

'Jammer dat je maar één keer per jaar een voedselpakket krijgt. Het is raar dat ze bij het OCMW denken dat je hiermee een jaar kan toekomen. Ik had ook niet genoeg zakken mee, dus ik kreeg niet alles mee.'

'Je weet niet wat je rechten zijn, niemand zegt iets, dat is moeilijk. Eerst moet je iets te weten komen en dan moet je het zelf ergens gaan opeisen, anders krijg je niks. We betalen zoveel belastingen in België, maar we krijgen er niks voor terug.'

De bevroegde mensen kennen het OCMW via vrienden of familie. Een aantal mensen kwam na hun scheiding bij het OCMW terecht. Er is een gevoel van schaamte om naar het OCMW te stappen.

De wachtzaal zorgt voor een extra drempel. De bevroegde mensen vinden het niet leuk dat je 'zichtbaar' moet zitten wachten. Ze vinden het vervelend dat iedereen kan weten waarom je daar bent. Mensen vinden het niet gemakkelijk om direct hun hele leven te vertellen.

Het is verplicht om Nederlands te praten in het onthaal. Voor sommige mensen is dit een drempel. Het is soms moeilijk om uit te leggen waarvoor je in het OCMW bent in een taal die niet je moedertaal is.

'Ik was naar het OCMW gestapt omdat mijn vriend en ik werkloos werden. Aan het onthaal vertelden ze al dat we niet bij het OCMW terecht konden omdat we een eigendom hebben. Ik vond dit heel intimiderend, het is al moeilijk om de stap te zetten, als je zo behandeld wordt, dan durf je nooit meer terug.'

Het praten over maatschappelijke dienstverlening is vaak moeilijk. Het is een gevoelig thema. Sommige mensen weten niet waarover dit thema gaat en vertellen dat er niks aan de hand is.

Mensen hebben nood aan iemand die hen wegwijs maakt. Het is moeilijk om te weten te komen wat er bestaat aan diensten in Denderleeuw. Het is ook moeilijk om te weten waar je allemaal recht op hebt. Mensen krijgen ook vaak hulp en informatie via vrienden of via de kerk.

Vroeger was de kinderopvang in hetzelfde gebouw als het OCMW. Op die manier kwamen mensen in contact met het OCMW. Nu die dienst verhuisd is, is voor sommigen de drempel nog groter om naar het OCMW te stappen.

'Buiten het OCMW zijn er geen diensten die de mensen helpen in Denderleeuw.'

'De drempel is heel groot om naar het OCMW te stappen. Het OCMW ligt in een doodlopende straat, iedereen weet dat als je Ten Kouter inrijdt, je naar het OCMW gaat. Als je binnenkomt zit je direct in de wachtzaal, dat is heel confronterend. Je ziet ook hoeveel wachtenden er voor je zijn en dan verlies je soms de moed. Het kan een suggestie zijn dat de persoon aan het onthaal de mensen direct doorverwijst naar de juiste dienst. Het wachten kan dan iets 'onzichtbaarder'.'

Bevindingen diensten

OCMW

Een aantal mensen in Denderleeuw leven onder de radar. Ze komen vaak bij het OCMW terecht als het al te laat is.

De maatschappelijk werkers vertellen dat er elke voormiddag en donderdagavond spreekuur is, soms is het dan heel druk. De maatschappelijk werkers hebben het gevoel dat ze niet altijd voldoende tijd kunnen nemen.

Als de klanten in de wachtzaal zitten weten ze niet hoelang ze moeten wachten. Ook voor de maatschappelijk werkers is het soms demotiverend als je ziet hoe druk de wachtzaal is.

Als gezinnen langskomen bij het OCMW wordt gecheckt of hun rechten gekend zijn. Elke maatschappelijk werker heeft hiervoor zijn eigen methode.

Het OCMW is bezig met een herstructurering. Misschien wordt er in de toekomst op afspraak gewerkt. De verschillende opties hieromtrent worden nu onderzocht.

Er zijn te weinig organisaties en diensten om naar door te verwijzen in Denderleeuw. Vooral een uitgebreider aanbod van het CAW is wenselijk.

Een aantal hulp-en dienstverleners beseffen dat het niet gemakkelijk is voor de gezinnen om de weg te vinden naar de hulp-en dienstverlening. Anderen gaan ervan uit dat wie hulp nodig heeft, deze ook wel zal vinden.

De dienstverlening buiten het OCMW is vaak in Aalst. Het is soms moeilijk voor de klanten om de weg naar die diensten te vinden. Het is belangrijk dat een maatschappelijk werker meegaat tijdens de eerste afspraak, maar dat is niet zo evident.

De maatschappelijk werkers schatten het OCMW niet zo toegankelijk in. Het is niet centraal gelegen. Als je aan de doorsnee 'Denderleeuwnaar' vraagt waar het OCMW is, weten ze dat niet.

Het OCMW is moeilijk bereikbaar met het openbaar vervoer. Er ligt ook geen voetpad op weg naar het OCMW. Voor mindervaliden of voor ouders met kinderen in een kinderwagen is dat lastig.

Denderleeuw is een kleine gemeente. Sommige maatschappelijk werkers kennen hun klanten van de lagere school. Soms komt er ook ex-personeel van het OCMW bij het OCMW, dan is de schaamte dubbelgroot.

CAW

In Denderleeuw is er geen expliciete samenwerking met het OCMW, maar er gebeuren wel doorverwijzingen. Vanuit het CAW verwijzen ze door naar het opvoedingspunt in Denderleeuw.

In april startte een onthaalwerking van het CAW in Ninove. De onthaalwerking in Ninove vindt plaats in de Oude Kaai 44, vroeger een oud seinhuis, deze locatie is goed gekend bij mensen uit Ninove. Ze plannen een halve dag per week vrij zitmoment en twee halve dagen per week onthaalwerking, op afspraak.

De maatschappelijk werkers van het OCMW vragen zich af, hoe dat praktisch in zijn werk gaat. Betalen de klanten zelf het vervoer van Denderleeuw naar Ninove, of dient het OCMW hiervoor tussen te komen? In principe is de Tele-dienst Ninove ook voor de mensen van Denderleeuw, maar in de praktijk wordt daar weinig gebruik van gemaakt.

4.6.2. Aanbevelingen

Hieronder enkele voorstellen die een bijdrage kunnen leveren aan de lokale oplossing van het probleem. Uiteraard heeft elk beleidsniveau ook haar verantwoordelijkheid.

- Organiseren van een laagdrempelig onthaal van het CAW in Denderleeuw
- Automatische rechtentoekenning, bv schoolkansenpas
- Kwaliteit dienstverlening OCMW: toegankelijk onthaal, intaker...
- Opmaak armoedetoets voor Denderleeuw: Elke nieuwe beslissing, zowel bij gemeente als bij OCMW wordt getoetst aan de 7 B's. Daarnaast screenen we de werking van het OCMW tijdens de verschillende fasen van de hulpverlening. Jaarlijks doorlopen we de rechtencirkel en van daaruit worden verbetervoorstellen rond maatschappelijke dienstverlening geformuleerd.
- Opstart informeel netwerk van sleutelfiguren: uitbouwen van een vindplaatsgericht netwerk van sleutelfiguren uit diverse gemeenschappen. Vanuit dit netwerk kan actief contact gelegd worden met maatschappelijk kwetsbare gezinnen en hun kinderen.
- Meer proactief werken: proactief hulp- en dienstverleningsmogelijkheden voorstellen.
- Toezicht correcte toepassing procedure dringende medische hulp.

4.7. KINDRELATIES

4.7.1. Resultaten

Opvang

De meeste ouders vonden kinderopvang via De Puzzel. Sinds 1 januari 2015 valt de dienst Kinderopvang niet meer onder het OCMW, maar onder de gemeente.

Veel ouders blijven thuis om zelf voor de kinderen te kunnen zorgen, meestal omdat ze geen plaats in de crèche vonden. Soms kan je dan niet anders dan thuisblijven. Verschillende ouders raakten zo hun werk kwijt.

'Vroeger ging mijn dochtertje bij een onthaalmoeder in Iddergem. Elke ochtend moest ik wandelen van de Bergstraat naar Iddergem en dan terug naar het station om de trein te nemen naar Brussel om te gaan werken. Ik was een paar keer te laat en toen heeft de onthaalouder gezegd dat we niet meer welkom zijn.'

Opvoedingsondersteuning

Sommige ouders vertellen dat het niet altijd makkelijk is met de kinderen. Ze kunnen heel druk zijn. Ouders weten niet altijd wat te doen met hun kinderen.

Verschillende ouders zijn in een vechtscheiding verwickeld. De kinderen zitten tussen hen in, beide ouders manipuleren (al dan niet bewust) hun kinderen.

Ouders hebben angst dat hun kinderen complexen krijgen door hun thuissituatie. Sommige ouders hebben schrik dat hun kinderen zullen worden zoals zij.

'Ik ben een beetje bang dat mijn kinderen een minderwaardigheidscomplex zullen krijgen, door het huis waarin we wonen.'

Niet elke ouder praat graag over de opvoeding van hun kinderen.

Sommige kinderen nemen de ouderrol over. Bv afwassen, water halen, koffie maken... terwijl mama het gesprek aan het doen is.

'ik kan niet goed met anderen over mijn kinderen praten, dat is een probleem van mijzelf.'

'Ik krijg veel speelgoed, ik ben daar blij mee, maar het is ambetant dat de mensen mijn situatie kennen en dan uit medelijden vanalles geven.'

Via het OCMW krijg je korting voor de speelpleinwerking. In Denderleeuw is er geen ruimte waar je met kinderen kan buiten spelen. Meestal gaan ze naar Aalst. Daar is een groot park met een vijver.

Bevindingen diensten

Veel klanten van het OCMW hebben een dossier bij comité bijzondere jeugdzorg.

Hoewel er hard gewerkt wordt aan bekendmaking, kent niet iedereen in Denderleeuw het opvoedingspunt. De meest gestelde opvoedingsvragen zijn: wat als mijn kind niet luistert, hoe communiceren met kinderen....

Soms zijn de onthaalouders het eerste aanspreekpunt.

Er is een tekort aan onthaalouders. Er staan nu 70 kinderen op de wachtlijst. Het is heel moeilijk

om nieuwe onthaalouders te vinden. De voorwaarden waar onthaalouders moeten aan voldoen zijn streng. De dienst kinderopvang vertelt, dat sinds de verhuis van het OCMW naar het Huis van het kind, de samenwerking met Kind&Gezin veel beter gaat.

Er zijn twee jeugdhuizen in Denderleeuw. Vanuit de scouts en vanuit de Pingie. De scouts probeert een gemend publiek aan te trekken, maar dat lukt niet altijd even goed. De monitoren op het speelplein zijn wel een mix.

Veel Afrikaanse kinderen en jongeren kennen een andere thuissituatie dan dat wij gewoon zijn. Vaak zijn er veel kinderen en werken beide ouders in shiften. Meestal neemt een 14-jarig broertje of zusje de zorg voor de kleintjes op zich. Vaak houden zij ook het huishouden draaiende.

Er bestaat witte kansarmoede, maar heel bedekt. Mensen in Denderleeuw zijn trots, ze willen niet toegeven dat ze een 'sociaal geval' zijn. Er is wat rancune van wit t.o.v. de gekleurde mensen.

De wasserij op het dorp is een ontmoetingsplaats voor sommige mensen uit Denderleeuw.

4.7.2. Aanbevelingen

Hieronder enkele voorstellen die een bijdrage kunnen leveren aan de lokale oplossing van het probleem. Uiteraard heeft elk beleidsniveau ook haar verantwoordelijkheid.

- Uitbouwen van De Speeltunnel als laagdrempelige ontmoetingsplaats voor ouders met jonge kinderen. Uitwerken van een aanbod in samenwerking met de gezinsbond, Kind & Gezin, mutualiteiten...
- Soep & Spelen structureel verankeren
- Opstart thematische moedergroepen

4.8. VRIJE TIJD

4.8.1. resultaten

Aanbod

Kwetsbare ouders van kinderen tussen 0 en 3 vinden het niet makkelijk om een zinvolle vrije tijdsbesteding te vinden. Ze vinden het aanbod te beperkt.

De mensen vinden Denderleeuw een 'grijze' gemeente. Er is nood aan meer groen in de gemeente. Het sportpark is slecht onderhouden. Er zijn geen speeltuigen, er liggen sigarettenpeuken...

Aan het Kasteeltje is een beetje groen. Sommige ouders vertellen dat ze daar gaan spelen met hun kinderen.

'In het weekend gaan we soms spelen en dan naar de Quick... voor de rest is er niet zoveel te beleven. Ik vind dat ouders slecht geïnformeerd zijn over wat er allemaal te doen is voor kinderen.'

Over Hof Ter Leeuwe heerst er heel wat verwarring. Mensen weten niet wie Hof Ter Leeuwe beheert. Ook over de tarieven heerst er onduidelijkheid. Is er een meerbeurtenkaart? Wie moet betalen? Kan je korting krijgen via het OCMW?...

Via het OCMW kan je cinema-tickets krijgen. Deze zijn heel populair. De verplaatsing naar Aalst weegt soms zwaar door. De verplaatsing zorgt ervoor dat mensen de tickets niet kunnen gebruiken omdat ze niet terug thuis geraken.

'Via het OCMW kan je cinema tickets krijgen. Dat is leuk, maar de cinema is in Aalst. Het is niet altijd makkelijk om overal te geraken met het openbaar vervoer.'

Er is geen zwembad in Denderleeuw. Zwemmen kan in Liedekerke, Aalst of Ninove. Het zwembad in Liedekerke is moeilijk bereikbaar met het openbaar vervoer.

Veel mensen brengen hun vrije tijd door in Brussel of in Aalst. Het stadspark van Aalst is erg populair.

Er zijn weinig winkels in Denderleeuw. De meeste mensen gaan in Aalst of Brussel om boodschappen. Er zijn vooral dure winkels in Denderleeuw.

De speelpleinwerking puilt uit. De verschillende tarieven bij de speelpleinwerking zorgt ook voor ontevredenheid.

De mensen begrijpen niet waarom er in Denderleeuw geen kansenpas is. De Uitpas in Aalst, is een groot succes, waarom kan de uitrol naar Denderleeuw niet gebeuren?

Toegankelijkheid

De ouders vertellen dat het soms lastig is om naar buiten te gaan. De kermis in Denderleeuw is altijd een moeilijke periode. De kermis is duur, de kindjes willen dan iets lekkers...

Ouders vertellen dat het moeilijk is om hun kinderen ingeschreven te krijgen bij sommige sportclubs. Vooral basket is populair, maar is snel volzet.

'Mijn zoon wilde graag gaan basketten, maar daar was geen plaats meer, ze raadden voetbal aan, maar dat zegt hem niet zoveel.'

Vrije tijd is het eerste waarop bespaard wordt. Zowel financieel als emotioneel. Als de moraal laag is, is het moeilijk om leuke dingen te doen samen met je kinderen. Als je verschillende zaken aan je hoofd hebt, dan is er geen ruimte meer vrij om te investeren in een zinvolle vrijetijdsbesteding.

'Mijn dochter vraagt veel aandacht. Activiteiten buitenshuis zijn duur, meestal blijven we thuis. Ik probeer thuis zelf wat activiteiten voor mijn kinderen in elkaar te steken. Mijn dochter wil graag paardrijden. Ik probeer mijn dochter uit te leggen dat er geen geld voor is.'

Bevindingen diensten

Er zijn weinig vrije tijdsactiviteiten voor kinderen tussen 0 en 3 jaar.

Het OCMW komt tussen in het inschrijvingsgeld bij een sportclub en voor de aankoop van sportmateriaal. Het inschrijven bij een sportclub verloopt soms moeilijk, zeker bij de voetbal. Niet elke reguliere vereniging staat ervoor open om mensen met financiële problemen toe te laten.

Het speelplein bereikt kwetsbare gezinnen.

De sportdienst houdt 10% van de plaatsen vrij op hun sportkampen voor klanten van het OCMW.

Sinds najaar 2014 bestaat TASTOE. Dit initiatief biedt maandelijks een maaltijd en een culturele activiteit aan voor €4. De helft van de plaatsen zijn voorbehouden voor maatschappelijk kwetsbare groepen.

4.8.2. Aanbevelingen

Hieronder enkele voorstellen die een bijdrage kunnen leveren aan de lokale oplossing van het probleem. Uiteraard heeft elk beleidsniveau ook haar verantwoordelijkheid.

- In samenwerking met verschillende partners (OCMW, Huis van het kind, Dienst VT, bibliotheek, Samenlevingsopbouw...) uitbouwen van een Rap op Stap kantoor in Denderleeuw.
- Inzet jeugdopbouwwerker voor maatschappelijk kwetsbare jongeren.
- Transparantie in aanbod en tussenkomsten

4.9. MOBILITEIT

4.9.1. resultaten

Mobiliteit werd tijdens de interviews niet meegenomen als thema. Toch hadden veel mensen hierover iets te zeggen. Bijna iedereen ervoer een vorm van mobiliteitsarmoede.

Van de 30 bevraagde gezinnen, zijn er zeven met een eigen wagen. De mensen met een wagen vertellen dat ze niet zonder kunnen. Zonder auto is het heel moeilijk om in Denderleeuw te wonen.

Verschillende mensen vertellen dat de auto hun vrijheid is.

De kwaliteit van de voetpaden is heel slecht. Het is moeilijk om ergens te geraken met de buggy.

Het gebrek aan haltes bij de Lijn wordt ook verschillende keren aangehaald. Er zijn geen haltes aan goedkope winkels (Aldi), er is geen halte aan het OCMW, er is geen halte in de buurt van de enige pediater...

Mensen vertellen dat je niet altijd kan geraken waar je wil. Je verliest veel tijd met het openbaar vervoer. Sommige vrouwen vertellen dat ze graag willen leren fietsen.

Verschillende mensen vertellen dat ze met de bus naar Aalst gaan. Daar ligt de Aldi en de Action naast elkaar en er is een bushalte vlakbij. Dat is gemakkelijker dan in Denderleeuw naar de Aldi gaan.

4.9.2. Aanbevelingen

Hieronder enkele voorstellen die een bijdrage kunnen leveren aan de lokale oplossing van het probleem. Uiteraard heeft elk beleidsniveau ook haar verantwoordelijkheid.

- In partnerschap met verschillende diensten organiseren van fietslessen voor volwassenen. We maken de combinatie met lokale deelfietsen en investeren in voldoende overdekte fietsstallingen.
- Uitwerken van een bereikbaarheidskaart. Hierop staat voldoende info over hoe je met het openbaar vervoer op belangrijke plaatsen in Denderleeuw kan geraken. (bv. vormingen rond openbaar vervoer, toegankelijke routeplanner, stem die haltes aankondigt)
- Uitbouwen vervoersdienst door vrijwilligers (nagaan wat mogelijkheden met sociaal tarief zijn)
- www.meermobiel.be
- www.ikgeraakerniet.be

5. VOORUITBLIK

De resultaten van de bevraging werden teruggekoppeld aan de bevroegde ouders, de sociale dienst van het OCMW, de partnerorganisaties en de OCMW-raad. Dit startrappport is een start voor de verdere werking van het project De Wissel Denderleeuw. Opmerkingen en aanvullingen blijven welkom zodat we steeds zo goed mogelijk kunnen inspelen op de noden en behoeften van maatschappelijk kwetsbare gezinnen in Denderleeuw.

Vanaf januari starten we met een thema-werking. Hierbij komen een aantal maatschappelijk kwetsbare groepen maandelijks samen om inhoudelijk rond een thema te werken. Op basis van de resultaten van de bevraging en de kansen die voorliggen naar aanleiding van de convenant tussen Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen en het OCMW van Denderleeuw starten we in 2016 met een werking rond het thema maatschappelijke dienstverlening.

De aanbevelingen rond de andere thema's proberen we waar mogelijk een plaats te geven. Bv. Opstart Rap op Stap, Sensibiliseringsacties rond de regeling derde betalende; opstarten fietslessen...

Jaarlijks organiseren we een dialoogbijeenkomst tussen de maatschappelijk kwetsbare gezinnen met kinderen, OCMW en andere aanbieders van hulp- en dienstverlening. Binnen het project kinderarmoedebestrijding (De Wissel Denderleeuw) wordt de inbreng van en de samenwerking met de maatschappelijk kwetsbare groepen sterk benadrukt.

De dialoogbijeenkomsten met de kwetsbare ouders leiden tot acties en initiatieven met een duurzaam karakter op maat van kwetsbare gezinnen met jonge kinderen.

Leila Vandamme

Leila.vandamme@samenlevingsopbouw.be

T 053 64 58 13 | M 0491 344 108

Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen vzw

Sint-Jacobsnieuwstraat 50 | 9000 Gent

T 09 265 84 70 | F 09 265 84 79

www.samenlevingsopbouw.be/oost-vlaanderen

De Wissel Denderleeuw

Ten Kouter 20 | 9470 Denderleeuw

T 053 64 58 13 | M 0491 344 108

Het project De Wissel Denderleeuw is een samenwerkingsverband tussen Samenlevingsopbouw Oost-Vlaanderen en OCMW Denderleeuw met steun van Provincie Oost-Vlaanderen en van de gemeente Denderleeuw.

